

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs I. De modo ac tempore capiendi seu acquirendi, & amittendi possessionem beneficii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

personas, praesertim in hoc genere non parum de-
debet. Laym. *loc. cit.* remittens ad Dominicum,
Anchar, &c. in *c. ult. de procurat. in 6.* vide plura
apud eundem Laym. *loc. cit.* quoniam in aliis
materiis revocatio ignota procuratori, vel etiam
iis, cum quibus is contrahit, valeat, aut non valeat.

5. Respondeo quintò : mandatum ad acco-
panda beneficia dari potest laico, & aliis benefi-
ciorum incapaci; quia ipse non sibi, sed alteri be-
neficium acceptat. Castrop. *loc. cit. num. 3.* citans
Covar. *l. 3. var. c. 16. n. 4.* Vasq. *episc. de benef.*
c. 4. §. 4. dub. 2. in fine.

CAPUT QUARTUM.

DE POSSESSIONE BENEFICIORVM.

PARAGRAPHVS I.

De modo ac tempore capiendi, seu acquirendi possessionem beneficiorum.

*Quaestio 798. Num post institutionem, & ac-
ceptam legitimè collationem possit statim
adiri, & capi à beneficiato possessio auctori-
tate propria, absque officio iudicis, & sine mi-
nisterio executoris?*

1. Respondeo : spectato jure
communi & ordinario
electus post confirma-
tionem, praesentatus post
institutionem, colla-
rius post collationem
acceptatam, & acce-
ptam investituram (in-
tellige ubi ea requiritur) statim potest possessio-
nem capere, administrare beneficium, & ei
competentia jura exercere; quia per collationem
ipsam & verbalem institutionem consequitur quis
titulum beneficii, adeoque jus seu facultatem pos-
sionem vacantem capiendi, jura competentia
exercendi, &c. Rebuff. *in pr. tit. requisita in literis
collat. n. 24.* Laym. *in c. nosti. de elect. n. 4.* citans gl. *in
idem c. v. confirmata.* Jo. And. *ibid. n. 6.* Menoch. *de a-
dipisc. poss. remed. 4. n. 182.* &c. Lott. *l. 3. q. 22. n. 8.* ubi
quòd provisus possit sine ministerio Executoris
possessionem de jure & de facto vacantem apprehendere,
& sic habentem legitimum beneficii ti-
tulum propria auctoritate capientem possessionem
à nemine occupatam nullà poenà dignum esse;
eò quòd in *c. transmissum. de elect.* decum sit, post
confirmationem, quæ titulum tribuit, confirma-
tum posse administrare, & exercere jura & offi-
cium, absque eo, quòd caveatur ibi possessionem à
iudice dandam, tradunt ex communi sententia
Abb. *in cit. c. transmiss.* & Rebuff. *in pr. de missio. in
posses. n. 5.* apud Castrop. *de benef. d. 2. p. 32. n. 4.* esseque
validam, & legitimè possessionis effectus habere,
tradit ipse Castrop. ex Covar. *l. 3. var. c. 16.* quamvis
dicat cum Covar. esse illicitam (eò quòd ex *cir. c.
transmissam*, id licere, non satis inferatur; dicatur
autem *c. ad hac. de off. Archid.* pertinere ad Archidia-
conum institutos ab Episcopo mittere in possessio-
nem, & *c. licet Episcopus. de prab. in 6.* concedatur
Episcopo, ut in possessionem mittat institutos, sub-
latà per consuetudinem Archidiaconorum hac in
parte potestare) & talem puniri posse poenà non ad-

modum gravi propter auctoritatem sententia
contraria communis. Quæ tamen videtur intel-
ligere, ut constat ex præmissis à Castrop. de eo, qui
id faceret non obtentà investiturà,

2. Respondeo secundo : dum autem alius quis-
quam esset in possessione beneficii, adeoque hæc
vacans non esset, auctoritate propria captà posses-
sio foret illicita & vitiosa, in qua, qui eam accepit,
defendendus non esset. Laym. *loc. cit.* siquidem cum
pro depellendo etiam intruso exigatur iudicium,
talis provisus eum expellens à possessione videtur
sibi assumere partes iudicis, adeoque fieri iudex in
propria causa, quod est iniquum. Lott. *loc. cit.* Imò
censetur talis spoliasse priorem, quamvis mala fi-
dei possessorem, Argumento *c. gravis. de restit. spo-
liat.* Quin &, si à provisio seu titulum consecuto il-
lata esset priori possessori proprie dicta violentia,
meretur is privationem juris sui, juxta *cap. eum. qui,
de prab. in 6.* Laym. *ibid. ex Abb. ubi ante, & Rebuff.
in pr. de miss. in possess. n. 3.* Secus si habens verum
titulū apprehendit possessionem, sed sine violentia.
Rebuff. *in pr. tit. requisita in literis collationis, n. 24.*
Porro violentiam illam proprie talem tunc admit-
ti censet Lott. *loc. cit. n. 29.* quando duo concurrunt,
nempe resistantia alterius seu prioris possessoris,
nullo modo voluntatem suam alteri accommodan-
tis, & neglectus auctoritatis iudicis. atque ita licet
factà cessione per possessorem lite pendente non
possit collitigans propria auctoritate apprehende-
re possessionem beneficii, sed debeat expectare
iudicis sententiam & iussum; &, si id faciat, dica-
tur temerarius occupator, & totum id facere per
viam attentatorum sine omni effectu, non tamen
dici violentum, ex quo non habuit sibi contradi-
centem, & consequenter deficiente altero ex re-
quisitis ad violentiam. Similiter licet quis adhibe-
ret auctoritatem iudicis, etiam si per injuriam, &
sic apprehensà possessio semper manet vitiosa &
revocabilis, non dici adhuc violentum; quia in eo
cessat temeritas dicta, quæ est in neglectu iudicis,
alterum ex requisitis ad violentiam, & sic neutrum
incurrere poenam. *c. cum, qui.* Lott. *à n. 30.* vide de
his plura inferius, ubi qualiter vacet beneficium
ob captam violenter possessionem.

3. Respondeo tertio : dum specialis Ecclesiæ
alicujus consuetudo aut statutum vigeret, ut con-
firmatus, verbaliter institutus, aut aliter provisus
possessionem, quamvis vacantem, ipsemet ca-
pere non debeat, sed solenniter & corporaliter in-
duci in possessionem (quæ inductio solennis vo-
cari solet installatio, olim fieri solita per Archidia-
conum, juxta *cap. cum Bertholdus. de sent. & rejudic.*
Laym. *loc. cit.*) id observari debet, adeo, ut prius
quam

quàm ea solemnitas peracta sit, non censeatur acquisita possessio. Laym. loc. cit. citans Abb. ubi ante. num. 7.

Quaestio 799. An, & quid hac in parte speciale sit circa resignatarium, an, & qualiter is capere possit aut debeat possessionem?

Respondet primò Paris. de resign. lib. 10. q. 6. n. 27. & 31. communem opinionem esse, & ita servari de stylo & praxi, quòd resignatarius non possit proprià auctoritate capere possessionem, alioqui esse nullam, & jure attentatorum revocari. citat pro hoc Pontan. de spol. l. 1. c. 9. nu. 94. & Roffinacum de benef. c. 12. n. 13. hinc debere resignatarium requirere loci Ordinarium, vel alium, ut stante resignatione & provisione, illum mittat in possessionem, qui solet accedere, vel mittere alium in loco beneficii, & ibi tradere resignatario possessionem per introitum & osculum ad altare, per traditionem clavium vel bireti, vel asperisionem aquæ lustralis &c. & Notarius præfens conficit de hoc instrumentum. Paris. l. cit. n. 45. 46. 47. citans Rebuff. in pr. de miss. in possess. num. 12. & 13. Roffinac. ubi ante.

2. Respondet secundò cum distinctione aliqua Card. de Luc. de benef. d. 37. n. 12. dum ait: quòd possessio capta per resignatarium, non citato resignante possessore, neque adito Executore deputato in literis, sit invalida & vitiosa; quia necessitas adeundi Executorem procedit in gratia in forma dignum, continente mandatum de providendo, seu provisionem conditionalem, quatenus Executor provisum idoneum & dignum repererit, ideòque nulla & intrusoria censenda est possessio, quam sine facto Executoris provisus ita apprehendit. Secus autem est, ubi agitur in forma gratiosa; tunc enim licet deputari soleant Executores in literis, attamen id fit in gratiam & favore provisum, cui Executor assistat, & opem & brachium auctoritate Apostolicâ præstat adversus oppositores de facto; non autem quòd præcisam necessitatem habeat ipsum adeundi; quia verius est, provisum in forma gratiosa posse capere possessionem proprià auctoritate, abque necessitate citandi resignantem, quoties resignatio est pura. citat pro hoc Garc. p. 5. c. 2. n. 133. Paris. de resign. l. 10. q. 3. n. 53.

Quaestio 800. Quomodo acquiratur possessio beneficii per collationem; vel si non, quid huic superaddatur per possessionem?

Respondeo ad primum: possessio beneficii non transfertur juxta c. Bertholdus, de re judic. Paris. de resign. l. 10. q. 6. n. 4. citans Rebuff. in pr. tit. requisita ad collat. n. 22. est enim possessio quid facti; ideòque ad alium non transit, nisi sit per eum apprehensa. l. cum heredes, ff. de acquirend. possess. Paris. loc. cit. num. 6. citans Rebuff. tit. de permut. n. 17. & Paris. conf. 96. n. 3. vol. 4. Et regulariter loquendo, possessio non transit in quempiam ipso jure. l. Pomponius, l. cum heredes, ff. de acquirend. possess. Paris. l. 3. q. 8. num. 54.

2. Respondeo secundò: quamvis possessio ad collationis perfectionem necessaria non sit. Castrop. cit. p. 32. in beneficialibus tamen corroborat titulum. Paris. de resign. l. 7. q. 1. n. 101. citans Rotam decis. 10. n. 1. de prab. in antiq. Et licet ex sola canonica institutione seu collatione abque traditione aut apprehensione possessionis jus in illo beneficio

acquiratur provisio, c. ult. de concess. prab. in 6. & ibi DD. communiter, Paris. l. 10. q. 6. n. 2. citans in specie Anchar. Gemin. Franc. in cit. e. Abb. in c. cum autem. & cap. suggestum, de jurep. ita ut si provisus post acceptatum à se, vel per procuratorem beneficium moriatur ante apprehensam possessionem, beneficium verè vacet per mortem illius, Paris. ibid. num. 54. loquens in specie de resignatario: jus tamen illud efficax non est, antequam provisus capiat possessionem. Paris. cit. q. 6. n. 3. citans Rebuff. conf. 186. n. 19. quo fit, ut ante apprehensam possessionem provisus non possit administrare in beneficio sibi collato. Paris. loc. cit. n. 7. citans Abb. in c. transmissa, de elect. Selv. p. 2. q. 15. Feder de Senis conf. 234. Franc. in c. eum, qui, de prab. in 6. Rebuff. de pacificis possess. n. 234. & 251. cum communi; de quo tamen vide dicenda ex Laym. questione post hanc tertia. Nec fructus percipere. Paris. ibid. n. 8. citans C. Parisium conf. 5. n. 21. & 22. & conf. 39. n. 7. vol. 4. Porro contrarium de installatione tradit Lott. l. 1. q. 27. n. 24. ubi quòd Abbas & Episcopus confirmatus post ostensas Conveniunt vel Capitulo literas ante installationem possit administrare in spiritualibus & temporalibus, & percipiendis fructibus; nisi habeat aliud consuetudo; quod tamen, credo, intelligit de installatione diversa ab ea, quæ fortè traditur possessio.

Quaestio 801. An, & qualiter acquiratur possessio per investituram?

Respondeo primò: investitura, seu institutio in beneficio, quæ fit in absentia rei per annum, vel bireti impositionem, non tribuit possessionem corporalem, Argumento c. proposuit, de concess. prab. Laym. ibid. n. 3. Idem habet in c. nosti, de elect. n. 5. ubi: possessio per investituram, etiam quæ fit, seu habetur post tituli collationem, vel institutionem in beneficio, ordinariè non transfertur, Argumento l. pradia, de acquir. possess. c. perpetuas, de donat. juncta gl. sed plerumque tantum est significativa juris antea accepti, nec non facultatis possessionem vacantem intrandi vel acquirendi, aut eam petendi, si ab alio corporaliter introducendus est investitus, uti idem præstat investitura, dum hac interdum fit, unà cum verbali institutione, seu tituli traditione, nisi quòd hæc præterea contineat & significet translationem juris & tituli. eadem habet Laym. in disp. de Prælat. q. 113. & Theol. mor. l. 3. tr. 1. c. 7. Idem sentit Lott. l. 1. q. 27. n. 27. contrarium sentire videtur Paris. l. 7. q. 2. n. 103. ubi: quasi possessio beneficii non acquiratur, nisi ex investitura facta à persona Ecclesiastica ad hoc deputata, citat pro hoc Rebuff. in pr. tit. de missione in possess. nu. 11. Sic neque sufficit à potente tradere possessionem, data investitura signo aliquo manifestata, nempe pileo, libro, annulo; quia hæc investitura solum opere confirmat collationem, seu institutionem verbo factam, vel saltem dat licentiam & facultatem ipsi instituto, ut beneficii vacantis possessionem apprehendat; non tamen est ipsa beneficii possessio, quæ corporalem traditionem beneficii expostulat. Castrop. cit. p. 32. n. 7. ex Covar. l. 3. var. c. 16. num. 10. Quamvis etiam nu. 4. Castrop. dicat, talem investituram factam à Prælato collatore, habente simul potestatem tradendi corporalem possessionem beneficii, censeri debere vel ipsius possessionis traditionem, vel saltem facultatem eam apprehendendi; siquidem ad perfectionem collationis necessaria non est.

2. Respondeo secundò: nihilominus fieri potest, ut interdum per talem investituram tradatur possessio beneficii vacantis, dum nimirum in conspectu ipsius rei seu beneficii fieret hæc investitura. Argumento *l. quod meo. ff. de acquir. possess. l. clauibus. ff. de contrah. empr.* Laym. Castrop. Covar. *ll. cir.* siue investitura hæc fieret tradito anulo, libro, pileo, aliòve signo; siue verbotenus tradatur possessio, ut Castrop. ex Covar. idque vel ab antiquo possessore, vel eo, qui Ecclesiæ vacantis custodiam cum auctoritate habuit, Laym. *loc. cit.*

Quæstio 802. An, & qualiter acquiratur possessio per installationem, vel intronizationem?

1. Respondeo ad primum: installatio, si quæ idem est, quod investitura, quando præcessit confirmatio (vel etiam, quod idem est, dum præcessit legitima collatio) non est actus per se tribuens possessionem aut proprietatem, utrumque enim pendet à confirmatione seu collatione. Lott. *l. 1. q. 27. n. 27.* Nec obstat, quòd, ut tradit Gonz. *gl. 15. §. 2. n. 87.* vi *reg. tertia Cancell.* vacet Sedes Episcopalis usque ad provisionem illius, adeptamque à provisione pacificam possessionem, nam etiam id verum, nimirum eousque censeatur vacare Sedes in Ordine ad certum & singularem effectum, videlicet durationis, reservationis, de qua in dicta regula, non tamen id propterea trahendum ad alios effectus. Lott. *loc. cit. n. 28.* citans Rotam *decis. 475. n. 17. p. 1. recent.* tradit nihilominus Laym. *ad c. nosti. de elect. num. 5.* quòd solennis illa & corporalis inductio in possessionem (quam olim solebat facere Archidiaconus *c. ad hac. de off. Archiduc.*) solita sit vocari installatio, & priusquam ea solennitas peracta sit, in locis, ubi sic habet consuetudo, possessio non censeatur acquisita, ut Abb. *in c. cum nuper.* Sic quoque ex generali consuetudine modum principalem apprehendendi possessionem Canoniciatus esse, & fieri per assignationem stalli in Choro, ait Lott. *l. 3. q. 5. n. 28.* in quo tamen modo id observandum monet *n. 29.* ut assignetur stallus proprius; eò quòd aliàs non transferatur possessio.

2. Respondeo ad secundum: multò minus traditur aut capi possessio per intronizationem, ubi in quibusdam Ecclesiis consuetudo est, ut electus, cum primum electioni consensit, intronizetur, vel in altari collocetur; quia hæc est mera solennitas ad significandum, illi jus ad Prælaturam inchoativè acquisitum. Laym. *in cit. c. nosti. n. 5.*

Quæstio 803. An per hoc, quòd electus vi c. nihil. de elect. ut Laym. ibid. n. 11. ante confirmationem administret, censeatur acquisivisse possessionem Prælatuæ?

Responder Laym. *loc. cit.* cum *gl. in idem c. v. administrent.* quòd Prælatu electus sit in quasi possessione, quia prælaturam quasi suam, seu quasi jus in ea habens tenet, idque non tantum propter canonicam electionem, ex qua ipsi actio nata est, ut confirmetur (qui autem actionem habet, quasi rem ipsam habere videtur. *reg. 15. ff. de reg. juncta gl.*) sed etiam propter citati *c. nihil.* assistentiam, tributis in plenam administrationem, perinde ac si confirmatus esset, excepto quòd nihil penitus alienare possit: quemadmodum simili ratione maritus res dotales tanquam suas tenet propter plenam, quæ ipsi à lege tributa est, administrationem, *l. si*

pradium. c. de jure dorum. & sicuti tamen hæc possessio mariti est veluti provisionalis, durans interim, dum matrimonium consistit, ita etiam illa possessio Prælati necdum confirmati durat interim, donec de electione, instituto examine, sententia feratur; nam si confirmetur electus, corroborabitur possessio; si autem cassetur, aufertur male electo possessio hæc, illud hic occasione hujus notandum, quod Laym. *ibid. n. 12.* ait, nihil sibi occurrere, quo minus vigore citati *cap. nihil.* & propter necessitates & utilitates Ecclesiarum, si alicubi appareat, & experientiâ sit cognitum, male rem administrari, & Prælatuæ vacanti detrimentum inferri, si Capitulum administrationem gerat, ejusdem *cap.* licentia in praxin deduci possunt, ut in Ecclesiis Germaniæ, etiam Archi-Episcopalis & Episcopalis in concordia electus, interim, donec à Papa confirmationem accipiat, in spiritualibus & temporalibus administret.

Quæres 804. Qualiter capiatur possessio corporali inductione, seu traditione beneficii?

1. Respondeo primò in genere: in possessione cujuscunque beneficii capienda, debet servari statutum & consuetudo rationabilis loci, alioqui potest annullari. Parif. *de resign. l. 10. q. 6. n. 43.* citans C. Parif. *conf. 65. n. 8. vol. 4.*

2. Respondeo secundò: si beneficium habet suam Ecclesiam vel altare, debet ibi capi possessio. Corrad. *in pr. benef. l. 4. c. 7. n. 44.*

3. Respondeo terciò: sufficit autem altaris officium, similisve ritus factus in Ecclesia: imò etiam per tactum annuli januæ Ecclesiæ claustræ acquiritur possessio. Corrad. *ibid. n. 41.* citans Natam *conf. 563. n. 13.*

4. Respondeo quartò: quòd si nec id fieri possit ex causa aliqua, v. g. quia impediretur violenter etiam ab adversario aliquo talis captio possessionis, sufficit etiam ocularis inspectio Ecclesiæ beneficii (idem est de altari aut de capella, sita in Ecclesia) licet enim iste modus apprehendendi possessionem sit reprobatus à jure, stante tamen tali impedimento, poterit Notarius per aspectum similemve alium modum factum possessionem eam tradere, juxta *l. cum unus. §. ult. cum l. seg. ff. de bonis auth. jud. possid.* Corrad. *loc. cit. n. 41.* & manutenendus esset in possessione, qui hac ratione eam acquisivisset, etiam si impedimentum illud non probaretur, nisi per attestationem ejusdem Notarii juxta *decis. Rotæ,* ut Corrad. *num. 42.*

5. Respondeo quintò: si beneficium non habet Ecclesiam seu Capellam materialem, eò quòd ob temporis antiquitatem ignoretur locus intitutionis, vel etiam is incursum hostium destructus, sufficit, captam esse possessionem in quadam mansaria beneficii, ut Corrad. *num. 43.* dicens, sic decisum à Rota *decis. 181. n. 6. divers. in recent.* seu apprehendere possessionem prædii alicujus ipsius beneficii, potest enim conservari substantia beneficii, necdum in denominatione Sancti alicujus, sub cujus invocatione institutum, sed & in simplici nuncupatione beneficii, etiam relato vocabulo ad prædium aliquod; & sic in eo, seu in reliquis conservetur ipsius beneficii ens, ut Lott. *l. 3. q. 4. num. 67. juncto n. 63.* & quòd, dum possessio apprehenditur, naturali apprehensione deficit, actus implet. *l. 1. §. Notarius. 161. Gl. v. naturali possessione. ff. de acquir. possess. Lott. loc. cit. n. 68.*

Questio 805. An, & qualiter capta possessione bonorum Ecclesie seu beneficii habentis Ecclesiam vel altare, censeatur capta possessio beneficii?

Respondeo: capta possessione bonorum beneficii talis, seu Ecclesie, non censeatur capta possessio beneficii; non enim in hoc casu accessorium trahit ad se principale. Corrad. *cit. c. 27. n. 44.* & longè diversum quid est, capere possessionem beneficii, & capere possessionem bonorum beneficii. Lott. *cit. q. 4. num. 66.*

Questio 806. An capta possessione beneficii, censeatur apprehensa possessio bonorum spectantium ad beneficium?

1. **R**espondeo affirmative: siue apprehendens possessionem Ecclesie seu beneficii, censeatur hoc ipso apprehendere possessionem omnium bonorum & jurium spectantium ad illud. Castrop. *cit. p. 32. n. 10.* Lott. *l. 1. q. 28. n. 100.* citans Natram *conf. 562. num. 13.* Covar. (qui multos alios refert) *l. 3. var. c. 16. n. 3.* Paris. *l. 10. q. 6. n. 53.* siue adeptà possessione beneficii sine traditione & apprehensione rerum possessio earum transit, seu ipso jure transfertur in beneficiatum. Corrad. *l. 4. c. 7. n. 37.* defuncto enim rectore Ecclesie seu beneficii, non tamen vacat possessio bonorum & jurium illius; quia hæc semper est, & manet penes Ecclesiam (non solum cujus sunt bona, sed etiam, ut Corrad. *num. 8.* ex Lamb. apud Ecclesiam universalem) quæ possidere non desinit, dum (ut Lott. *n. 103.* ex Innoc. *in c. cum semper. n. 4. de causa possess. & propr.* & variis Rotæ decision. in hoc casu representari *cit. n. 37. & seq.* citans Garc. *p. 5. c. 5. n. 38.* Lamb. *p. 3. l. 2. q. 11. a. 9. & c.* Proceditque id ipsum etiam, dum sumus in provisione Ecclesie seu beneficii, quod vacat à primæ erectione; quia sic erecta seu beneficium confertur cum omnibus juribus eidem Ecclesie annexis, & bonis pro dote illi assignatis. Corrad. *cit. num. 37.* citans Innoc. *ubi ante.* Paris. *conf. 24. n. 5. l. 1.* & Rot. *decis. 19. n. 7. & 8. p. a. divers.* Hinc jam inferitur, quod eo ipso, quod movetur lris super beneficio, censeatur etiam mota super possessione illius bonorum & fructuum, licet de ea nihil dicatur. Corrad. *num. 46.* citans Calder. *conf. 5. de prob. Sarnens. ad reg. de triennal. q. 53. n. 3.*

2. Nihilominus sic limitanda principalis responsio, nimirum quod capta possessione beneficii, censeatur quoque apprehensa possessio bonorum illius, ut locum non habeat, nisi respectu bonorum & jurium beneficii vacantium, non autem quoad bona & jura per alium possessa, seu post vacationem illius medio tempore ante adeptionem novam possessionis Ecclesie à successore in beneficio ab alio occupata; nam ubi apparet, quod, Ecclesia vacante, ejus bona fuerint ab alio occupata, tali casu debet Ecclesia agere spolio, & cessat manurentio in bonis illis à tertio occupatis. Corrad. *loc. cit. n. 45.*

Questio 807. An capta possessione beneficii, cui facta est unio, censeatur etiam capta possessio beneficii uniti?

Respondeo affirmative Lott. *cit. q. 4. n. 99.* citans Gonz. *gl. 5. §. 7. n. 6.* Beltram *ad Gregor. decis. 112. n. 5. & c.* idque fit non alià ratione, quam illius annexionis subjektivæ. Quod si tamen beneficia plura, seu Ecclesie essent unita æque principaliter, earum æque principalis & distincta pos-

sessio capi debet. Card. de Luca *in summa de benef. num. 275.*

Questio 808. An, & quando possessio in Cathedralibus aut Collegiatis debeat apprehendi aut tradi capitulariter?

1. **R**espondeo affirmative, nec aliter capta possessio suffragatur, quantumcumque processerit à Canonicis; cum hoc ipsum sit de jure. Paris. *l. 10. q. 6. n. 42.* citans Pontan. *de spol. c. 15. n. 156.* & dicens, sic esse receptum per omnes. Lott. *l. 3. q. 5. n. 33. & 34.* citans Ferret. *conf. 220. n. 13.* dicensque sic millies decisum. Card. de Luca. *de Canon. d. 4. n. 4. & 8.* dicens, hanc nullitatem possessionis tunc potissimum fore considerabilem, quando obiceretur per ipsum Capitulum, quod ex ista causa denegaret fructus provisio, aliisque actus possessorios, cum eidem Capitulo principaliter interesset, noviter provisum ab eodem capitulariter, & non aliàs admitti. Declaratur hoc ipsum: collegium, cum sit societas, non patitur jus quenquam in illud intrudi contra collegiarum seu sociorum voluntatem. Lott. *ibid. num. 24.* unde etiam Papa hoc jus semper intendit salvum esse, & hinc in literis mandat, ut Capitulum nominatam à se personam recipiat. Lott. *loc. cit. n. 25. & 26.* quæ receptio duplex est, unà juris, dum ipsum Capitulum jure proprio declarat, se personam talem recipere in Canonicum & confratrem. Lott. *num. 27.* & hæc involvit actum ipsum collationis, seu concessionem tituli beneficii. Lott. *n. 31.* locumque habet, dum Papa mandat provideri, seu concedit expectativam. Lott. *n. 30.* Altera est facti, quæ nimirum Capitulum in executionem vel precedentis actus à se præstiti, nimirum dictæ receptionis juris, vel dum Papa ipse providet, & mandavit à se provisum recipi in executionem hujus provisionis papalis recipit illum, assignando illi stallum in Choro, similive modo alio mittendo in possessionem per aliquem è suis à se ad hoc deputatum. Lott. *cit. n. 27.* Er hæc receptio facti, non secus ac illa receptio juris est & esse debet actus Capitularis, seu capitulariter factus, vel mandatus fieri, ex eo, quod societas, ad quam vi talis actus recipitur, non est cum singulis prout singulis, sed prout universis. Lott. *cit. n. 33.* Proceditque hoc ipsum, siue servanda adhuc est ista solennitas tradendi possessionem capitulariter, ubi proceditur auctoritate Executoris deputati in literis apostolicis; ea siquidem potestas tradendi possessionem, quæ originaliter est in Capitulo, & quæ illi per eas literas præservatur, non transit in Executorem, præterquam si Capitulum negligat vel impedimentum præster. Lott. *n. 38.* citans Gl. & Anchar. *in c. si Capitulo. de concess. prob. in 6.*

2. Nihilominus limitanda responsio & doctrina hæc, nempe quod opus sit dictæ possessione capitulariter tradita, primò ad beneficia collegiata, hoc est, quæ sunt de Capitulo, v. g. ad Canonicatus, ut non procedat de dignitatibus, dum hæc non sunt de Capitulo constituto per solos canonicos (uti eos regulariter non esse de Capitulo, ait Card. de Luca. *de Canon. d. 4. num. 5.*) idem Card. *ibid.* adeoque multò minus de aliis beneficiis, puta Capellaniis, Vicariis, existentibus in Cathedrali vel Collegiata, nisi alicubi consuetudo habeat contrarium, ac ita suppleat modum illum tradendi possessionem capitulariter, utpote cui in hac parte jus deferat. Card. de Luca *de Canonis. d. 4. n. 7.* Lott. *loc. cit.*

n. 35. qui citat pro hoc Cassad. decis. 8. n. 2. de causa possess. & propriet. vel nisi Capitulum ipsum impediatur, quò minus possessio ita apprehendatur. Lott. n. 36. citans Gregor. decis. 364. n. 2. Card. de Luca in summa. de benef. n. 274. vel nisi in subsequentibus actibus collegialiter gestis talis fuisset admittus; per hanc enim admissionem ad actus tales canonicales jam rati ficatur veluti, & sustinetur, & iustificatur prior possessio non capitulariter capta vel tradita; atque ita manutenebitur talis in possessione, nisi fortè re minus integrà, id est, post possessionem capitulariter alteri traditam processisset factum illud, nempe dicta admissio ad actus subsequentes Capitulares, implicans seu supplens aliàs traditionem capitularem possessionis. Lott. n. 37. juncto num. 41. Ita quoque Canonicus, qui diu fuit in possessione Canonicatus cum titulo infecto, seu alias nullo, superveniente ei titulo valido, opus non habet novà installatione, seu traditione possessionis capitulariter factà, Lott. n. 42.

Questio 809. An, & qualiter traditio possessionis fieri non debeat, nisi vocato possessore?

Respondeo: dum quis ipso jure privatur beneficio, & beneficium vacat, v. g. ob non factam à resignatario publicationem, ob non dimissum incompatible, & consequenter illud à quocunque impetrari potest, in collatione faciendâ talis ipso jure privatus vocandus non est; à possessione tamen talis de jure non debet, nec potest inauditus, & non vocatus, & alter in ejus locum in possessionem mitti; sed debet citari & vocari per Executorem juxta expressum text. c. licet Episcopus. de prob. in 6. ubi: licet Episcopus beneficium, quod cum cura animarum tenebas, postquam aliud recepisti consimile, illius possessionem pacificam habuisti, possit alteri de jure conferre, illum tamen, cui contulerit, non debeat te non vocato (cum tibi forsân jus possit competere retinendi) in possessionem illius inducere corporalem &c. Paris. l. 11. c. 10. n. 10. citans quamplurimos. Et ratio præter eam, quam citatus text. c. licet Episcopus. exprimit, quòd nimirum illi possessori posset competere jus, est, quòd licet amissum sit jure ipso dominium beneficii, non tamen jure amissa est possessio illius, ut multis exemplificat Paris. à num. 12. Sed & spoliator & prædo, cum dejicitur possessione, est vocandus & audiendus. Paris. n. 29. unde etiam ait n. 20. hanc vocationem & citationem esse juris naturalis, citatque pro hoc Decium & Cravettam; unde & iste non vocatus possessor amotus à possessione agere potest spolio, ut Menoch. in 8. remed. possess. recuperand. n. 50. & 73. Ferret. cons. 10. n. 10. &c. quos citat Paris. n. 23. Concludunt proinde DD. omnes, quòd dum in collatione non est vocatus ille, qui possidet beneficium, quo ipso jure privatus est, possessio nequaquam tradi possit aut debeat per conferentem, vel Executorem alteri; illo non vocato. Paris. n. 15. & 21. Unde etiam inferunt nam. 9. & 22. in literis Apostolicis, in quibus fit provisio ob non factam publicationem, apponendam esse clausulam: vocato possessore. idque vendicare sibi locum in omnibus privationibus, ipso jure factis, prout extendit Gl. in cit. c. licet Episcopus. v. te non vocato: tametsi ubi hæc clausula non adderetur, adhuc Executor vocare deberet possessorem, nisi aliud in literis exprimeretur. Paris. n. 33. citans Franc. in cit. c. licet Episcopus. Menoch. ubi ante. n. 51.

ac dicens, hanc sententiam esse DD. omnium. Vocato autem possessore, agendum erit summarie. Paris. n. 34. juxta Gl. in cit. c. licet Episcopus. v. te non vocato. Neque hucusque dictis obstat dictum Gl. in c. felix. de penitentia. in 6. quod offendentes Cardinales sint privati ipso jure beneficiis; si quæ habent, & quòd Ecclesiarum Rectores seu collatores, ad quos spectant, de eis disponant; illis, etiam si de facto possideant, non vocatis; nam illud esse speciale, ait Paris. n. 24. ob atrocitatem delicti; & propter atrocitatem criminis licitum est transgredi jura, ut habet commune dictum; pro quo citat Innoc. c. 1. de constitut. & plures alios.

Questio 810. An, & qualiter possessio beneficii capi possit per procuratorem?

Respondeo primò: possessio non solum apprehendi potest ab habente canonicum titulum, seu beneficiato ipso, sed etiam ab ejus procuratore; quia si in vi mandati, quod habet ab eo ad beneficia, possit collatum beneficium acceptare, à fortiori poterit vi ejusdem mandati beneficium acceptari possessionem arripere; cum possessio non conferat, sicut confert acceptatio. Castrop. de benef. d. 2. p. 32. n. 5. Paris. de resign. l. 10. q. 6. n. 9. Covar. l. 3. var. c. 16. n. 8. dicens, id esse manifesti juris, & ita servari de stylo notorio.

2. Respondeo secundò: probabilius videtur, non posse procuratorem generaliter constitutum apprehendere possessionem beneficii acceptati; sed egere ad hoc speciale mandato, quale est mandatum ad beneficia. Castrop. ibid. n. 6. citans Gl. in c. si tibi absenti. de prob. in 6. v. habuerit. Imol. in l. 1. §. per procuratorem. ff. de acquir. possess. Paris. loc. cit. num. 13. dicens esse communem, contra Covar. l. 3. var. c. 16. n. 9. & Valf. de benef. c. 4. §. 4. dub. 6. possessio enim, esto non tribuat jus in beneficio, est tamen accessoria acceptationi beneficii illius perfectio & complementum, adeoque imitari debet naturam sui principalis, nempe hujus acceptationis, cui accidit; ergo sicut ad acceptandum beneficium, ita etiam ad capiendam possessionem illius requiritur mandatum speciale. Castrop. cit. n. 6. & sufficit mandatum aliàs procuratori ad beneficia, seu ad beneficium acceptandum, etsi expressa in eo non fuerit capiendâ possessio. Porrò poterit ad capiendam possessionem beneficii constitui procurator, etiam laicus. Paris. lo. cit. n. 14. citans Rossiniac. de benef. c. 12. num. 14.

Questio 811. An, & qualiter capi possit possessio, lite vel appellatione pendente?

Respondeo primò: reo contumace actor, jure suo necdum offenso, mitti non debet in possessionem ob periculum, ne vitium intrusionis incurrat; juxta c. unicuique. de eo, qui mittitur in possessionem causâ rei servandæ. Laym. ad c. olim. de rescript. n. 1.

2. Respondeo secundò: lite pendente non potest quis capere possessionem beneficii, super quo lis est, aliàs talis adeptio possessionis revocatur viâ attentatorum; idque etiam si possessio lite pendente capta fuisset momentanea; Paris. de resign. l. 2. q. 3. n. 26. & 27. Si tamen resignatio facta fuit ante litem motam, resignatarius potest capere possessionem, pendente lite absque metu attentatorum; nam adeptio possessionis, quando venit accessorie ad aliquid, quod habebat ante litem motam, tunc capiendâ possessionem, non dicitur attentatum;

tentatum; quemadmodum etiam resignans pendente lite continuare possit possessionem suam absque attentato, Paris. l. c. n. 28. & 29. Sic etiam resignatarius subrogatus gratiosè ante litem potest capere possessionem pendente lite, Paris. n. 30. citans pro hoc plures decisiones Rotæ.

3. Respondeo tertio: possessio capta in vim Brevis Apostolici pendente lite est attentata, non obstante clausulâ facultatis apprehendendi possessionem sine vitio spolii: nisi dicta clausula sit ampliata hoc modo: *etiam lite pendente, & sine vitio attentatorum*. Lott. l. 3. q. 11. n. 53. citans Verall. decis. 70. & 71. p. 1. & decis. 180. per tot. p. 3.

4. Respondeo quarto: si collatio (idem est de institutione & confirmatione, ut Castrop. pauld post citand. juxta c. quoniam. de elect. in 6.) beneficii simplicis facta in judicio contradictorio nec tradi, nec capi potest possessio pendente appellatione, aut termino ad appellandum; aliâs omnia erunt attentata & nulla. Castrop. de benef. d. 3. p. 4. n. 11. citans c. à collatione, junctum c. non solum. de appell. in 6. c. 2. ut lite pendente. in 6. Gonz. gl. 9. n. 203. Garc. p. 9. c. 4. n. 26. Lancell. de attent. p. 2. c. 4. n. 614. & 627. cum enim appellatio sit defensio præcipua à jure litigantibus concessa, non potest impediti, adeoque dum conceditur appellatio à sententia collationis, ubi judicialiter proceditur, pendente termino ad appellandum, aut appellatione interpositâ, collatio non debet executioni mandari per apprehensionem possessionis.

5. Limitanda tamen videtur hæc responsio, nisi alicubi consuetudo constet in contrarium; sicut enim per legem introduci potest, ut durante termino ad appellandum, & appellatione pendente, collatio & institutio executioni mandetur (ut de factis statutum à Trid. sess. 24. c. 18. circa beneficia parochialia) ita etiam idem per consuetudinem in beneficiis simplicibus induci potest: quia quod per legem sanciri, etiam per consuetudinem induci potest, Castrop. l. c. citans Gonz. ubi ante. n. 211. Garc. n. 29. Lancell. p. 2. c. 12. limit. 48. addens etiam cum Gonz. & Lancell. rationem consuetudinem, sicubi ex stare, defendendam; quia favet Ecclesiis, ne diu rectore careant. Idem dicendum ut latâ sententiâ diffinitivâ de collatione non suspendatur executio, seu traditio possessionis ob interpositam judicialiter appellationem, tradit Garc. l. c. n. 34. Gonz. l. c. n. 203. apud Castrop. l. c. n. 13. Idem tenet ipse Castrop. citans pro hac Gonz. ubi ante n. 214. modò tale statutum synodale à Papa sit confirmatum, aut ita longo tempore observatum, ut consuetudinem inducat: secus aliâs; quia inferior immutare non potest, quæ lege Superioris statuta sunt. cap. cum inferior. c. quod super his. de major. & obedient. c. pastoralis. de appell. uti à jure concessum, dum proceditur judicialiter, appellare à collatione, etiam ad effectum suspensivum, & statutum hanc appellationem suspendere collationis executionem. Unde jam corrui ratio, ab quam contrarium sentit Garc. l. c. nimirum vim habiturum tale statutum etiam independentè à confirmatione Apostolica; eò quòd licet inferior principe non possit appellationem tollere, possit tamen in aliquo casu ex causâ rationabili ejus effectum suspendere. v. g. ut appellatio interposita non suspendat collationis executionem. Nec roboris multum retinet alia ratio, ob quam idem cum Garcia censet Cavall. in commun. contra communes l. 4. q. 897. n. 853. nimirum hanc non suspensionem executionis statui

ex consensu omnium, quorum interest; dum omnes Ecclesiarum pastores cum suo Episcopo in synodo convenientes sic statuunt. Adde, quòd non tam Episcopi & pastorum directè, quàm litigantium interest, appellationem suspendere, collationis executionem. Adeòque dum hi non cedunt appellationis beneficio, impediti nequit illius effectus, Castrop. l. c. n. 14. dicens hoc idem contra Cavall. esse notatum à Garc. n. 13. His tamen non obstantibus, nihil est, quo minus non suspendatur interpositâ appellatione collationis executio, ubi sic voluit fundator; cum is non possit apponere condiciones juri contrarias. Castrop. cit. n. 14.

6. Porro contrarium est, si non est appellationis locus, sed illâ non obstante, procedi potest ad collationis executionem per apprehensionem possessionis, ubi extra judicialiter processum, qualiter censetur processum in provisione beneficiorum, ubi oppositores coram iudice non firman processum, ita ut iudex partes judicis, & oppositores actoris & rei non assumant; Castrop. l. c. n. 12. citans Lancell. de attent. p. 2. c. 12. limit. 3. Covar. in pract. c. 24. n. 5. Gonz. gl. 9. n. 27. & sequent. juxta text. cap. constitutis. de appellat.

Questio 812. An, & qualiter possessio capi nequeat ante expeditas literas Apostolicas?

1. Respondeo, si quis post signatam à Papa supplicam (quo facto Papam facere gratiam de beneficio, & tacitè mandare confici literas, dictum est §. præcedenti, ubi, num collatio egeat scripturâ) autè tamen expeditionem istarum literarum adeptus fuerit possessionem beneficii, non facit fructus suos, & tenetur in conscientia ad illorum restitutionem; etiam si nemo se ei opposuerit. Lott. l. 3. q. 2. n. 4. citans Felin. in c. veniens. de accusat. n. 3. eò quòd loco Canonice institutionis & tituli fiat dictæ literæ. Lott. ibid. n. 6. & 7. sed & olim vetitum fuit sub privationis pœna, accipere possessionem, dictis literis non expeditis. Lott. l. 3. q. 19. n. 3. citans Felin. ubi ante. contra Paris. de resign. l. 10. q. 6. n. 16. qui pro hoc citat Corali de benef. p. 4. c. 1. n. 19. Mand. ad reg. 31. q. 2. n. 3. & c. & quidquid de hoc sit, hodie dum ex constitutione Julii. 3. publicata 16. Maii 1553. in veteri Bullario, 34. & incipit: *sanctissimus*, possessio talis omnino vitiosa est; & subjacet gravissimis pœnis in dictâ constitutione expressis. Card. Luca. de benef. d. 56. n. 2. juxta decis. Rotæ in Ferrariensi Archidiacon. 20. Aprilis. 1646. & talis possessor est manifestus intrusus, & perpetuò inhabilis. Paris. l. c. n. 17. Lott. l. 3. q. 13. n. 29. citans Mandos. ad reg. 27. de non judicando. q. 3. n. 2. & Gigas. in parvo tr. seu Epitome de intrusione. n. 38. Atque ita quòd intrudens se in possessionem beneficii cum sola supplicatione, etiam prætextu gratiosæ subrogationis in ea concessæ, incidit in pœnas dictæ constitutionis, ut censuit Rota. in Spoletan. parochialis. 4. Decemb. 1557. Lott. n. 30. ac ita etiam hodie dum ob eandem constitutionem cessat disputatio illa antiquorum (quod idem visum fuerat Rotæ) existimantium possessionem captam virtute solum supplicationis esse restituibilem. Quin nec suffragatur gratiosa subrogatio (de qua mox) literis illis non expeditis. Lott. q. 19. n. 55. & 56. citans Paris. de resign. l. 8. q. 7. n. 105. & l. 10. q. 1. n. 20. & Rotam. in Vincent. benef. 2. Maii. 1631. & subjungens n. 60. non posse hodie dum prætextu hujus constitutionis ignorantiam, eò quòd sæpe

secun-

secundum eam obtenta fuerint impetrationes, ita potius dicatur esse in viridi observantia, dicique potest, quod ait C. de Luca. de benef. d. 76. n. 7. de constitutione Innoc. X. in eadem, vel saltem affine materia edita 13. Febr. 1652. sub poena privationis beneficiorum, prohibente usum transumptarum literarum Apostolicarum, non habentium subscriptionem ac sigillum Datarii &c. nimirum, quod, cum edita sit per viam legis generalis, ac publicata in Curia, eod ipso etiam afficiat ignorantes; cum lex pontificia non subiaceat solennitatibus publicationis in quibusvis locis, ac lapsus cuiusdam termini post eam, & acceptationis populorum cum similibus, quibus alia leges subjacent.

2. Limitat tamen haec responsionem Paris. l. c. n. 20. nisi possessio capiatur nomine Camerae vigore Brevis, dum Breve succedit loco literarum, & possessio rite capitur. Solet autem in Curia saepe dari in beneficiis litigiosis, in quibus meruit de successura lite huiusmodi Breve de capienda possessione citra vitium spolii & attentatorum. Paris. ib. n. 21. citans Staphil. de lit. gratia. p. ult. de rescript. in forma Brevis. n. 24. Lancell. de attent. p. 2. c. 4. n. 394. ubi plura de hac materia.

Questio 812. An, & qualiter per subrogationem ad possessionem ea continuetur, aut transferatur in subrogatum?

1. **R**espondeo declarando id ipsum ex Lott. l. 3. q. 13. per tot. ubi hac de re accuratè & solidè. Observandum itaque primò, provisò Apostolico tanquam de reservato vel affecto consuevisse concedi, literas super gratiose illius subrogatione, non tantum ad defuncti jus & litem (si qua cum eo fuit) licisque ejusdem prosecutionem, sed etiam ad possessionem, in qua fuit defunctus, ita ut hac ratione multiplex concurrat gratia sub una clausula. Lott. l. c. n. 1. De qua etiam subrogatione ex suppositione litis vide eundem, l. 2. q. 20. n. 164.

2. Secundò: usu receptum esse, ut in quacun- que supplicatione ad beneficia inter ceteras clausulas generales hac quoque inferatur; quòd litera per viam gratiosae subrogationis, etiam quòad possessionem, expediri valeant. Lott. n. 3. citans Gonz. ad reg. 8. §. 3. proem. n. 75. Unde signata supplicà, Papa censetur supplicem ipsum subrogasse; dum enim vult, posse expediri literas subrogationis; utriusque vult illum subrogatum censeri. Lott. n. 4.

3. Tertiò: cum incorporalia non dicantur nisi quasi possideri, juxta Gl. in l. 3. de acquirend. possess. v. corporalia. & Baldum in c. contingit. n. 2. de dolo & contumacia. Lott. n. 10. in quantum nimirum, dum capitur intellectualis illa possessio rei incorporalis per possessionem rei corporalis, cui adhæret; illa intelligitur per eundem obtineri, qui rem incorporalem detinet, juxta l. si edes. ff. de servit. urban. praedior. Lott. n. 11.

4. Quartò: dum itaque possessore beneficii (quod est quid incorporeum) cedente vel decedente, aliquem providendo subrogat in possessionem illam beneficii, non esse difficultatem in hoc, qualiter hac possessio transferatur absque formali traditione; id enim facillè conceditur illi supremæ potestati principis, quâ possit transferre veram possessionem, id est, naturalem & civilem de persona in personam citrà actum corporalem, ut Baldus communiter receptus, in l. raptores. c. de Epis. & cler. Menoch. decis. 11. n. 2. ut live pend. Natta. conf.

398. n. 26. & 28. & alii apud Lott. n. 13. qui idem habet n. 43. Sed qualiter hæc sit eadem numero possessio, seu ejus continuatio, & non nova, seu nova apprehensio; cum illa existens apud defunctum tempore data rescripti, seu signata supplicæ, videatur esse extincta cum vita decessoris. Lott. n. 16. Papa enim non prævenit tempus mortis, ut facit statutum continuans possessionem defuncti in heredem (inter quod statutum & hanc subrogationem diversitatem vide apud Lott. hic de n. 42.) neque delictum factumve aliud implicans amissionem possessionis. Lott. n. 17. & 18.

5. Hinc jam observandum quintò, in hac materia beneficii locum non habere regulam illam juris civilis, quâ dicitur; cum vita defuncti possessionem quoque ejus ita extinguatur, ut in persona, si vera, si ficta non sustineatur, juxta l. cum hered. ff. de acquir. possess. nam dum beneficiatus defungitur, possessio beneficii & aliorum corporalium, quæ in se (etiam secundum rationem juris civilis) rapit possessionem beneficii, prout est jus in corporale, non vacat, sed remanet penes universalem, vel etiam singularem Ecclesiam, ut dictum ante. Lott. n. 19. Ita etiam, ut Prælati, qui nunquam fuit in possessione alicujus prædii Ecclesiæ &c. possit tamen agere spolio contra intrusum in possessionem talis prædii, non quidem nomine proprio; cum nunquam possederit, sed nomine Ecclesiæ, apud quam semper fuit conservata eadem possessio. Lott. n. 20. citans Rotam. decis. 28. n. 2. de rest. spol. in antiq.

6. Sextò: prædiorum etiam aliarumque rerum corporalium spectantium ad beneficium, custodia (prout custodia hæc omnino est quid diversum ab ipsa possessione. l. possideri. de acquirenda possessione. Menoch. de rest. poss. remed. 3. n. 47.) juris ministerio in eum rectè transire, qui beneficii omnimodam habet dispositionem. Lott. n. 21. & 22. citans Gl. in c. cum vos. de off. ordinar. v. economus. Jo Andr. ibid. n. 26. & Abb. in c. 2. de consuetud. n. 10. Quare dum Papa providet de reservato vel affecto, solum apud eum tanquam Christi vicarium, & Ecclesiæ visibile caput datur possessio beneficii & rerum illius, sed etiam apud illum tanquam apud collatorem datur custodia rerum temporalium, quæ hac ratione censetur subjæta oculis corporeis ipsius, & quodammodo positæ inseparabiliter sub aspectum. Lott. n. 23. Atque ita demum fit, ut dum hunc suum provisum subrogat ad possessionem defuncti, idem possessionem ipsam veluti rerum positarum sub suo aspectu in eum transferat, non secus ac ille, qui ex turri, dum vendita prædia demonstrat, eorum possessionem prospectui subjæctam emptori tradit in casu. l. qui meo. ff. de acquirend. possess. Lott. n. 25. citans Abb. in c. 2. de consuetud. n. 10. ex Barbat. ibid. n. 86. ita ut ex eo actu optimè etiam consequatur traditio possessionis beneficii; quia per inductionem in possessionem rei corporalis fit immisio in possessionem rei incorporalis illi adhærentis. Lott. n. 26. ex Innoc. in c. in literis. de restit. spol. Adeoque jam subrogatio hæc, de qua loquimur, in effectu nihil est aliud, quam continuatio possessionis, de persona decessoris ad personam successoris. Lott. n. 27. citans Beroj. conf. 13. n. 14. l. c. Gregor. decis. 307. nu. 16. quæ subrogatio non concluditur ex solo & simpliciter rescripto Papæ, seu signaturâ gratiæ, in quo extat supradicta clausula, sed ex literis, in quibus extensum est decretum illius, ut dictum

dictum supra. Lott. n. 28. Porro notandum, quod clausula dicta; quod litera per viam gratiosae subrogationis, etiam quod ad possessionem expediri valeant. dum in supplicatione inseritur, non consideretur in abstracto, & de se simpliciter, sed in ordine ad aliam clausulam: si affectum, aut reservatum, aut litigiosum sit beneficium: fundamentum enim hujus gratiosae subrogationis ad possessionem non est aliud, quam cessatio omnis praedicti inferiorum collatorum, & hujus cessationis certitudo. Ac proinde sine hoc supposito resolvitur subrogatio hujus clausulae implicita in simplicem collationem, nec quidquam operatur, nisi tota narrativa principalis gratia justificetur. Lott. n. 32. citans Garc. p. 6. c. 4. n. 32, & Rot. decis. 187. n. 1. & 4. p. 1. recent. submotâ enim reservatione, aut alio impedimento ex lite vel affectione respectu Ordinarii in eo momento, quo beneficium vacat, impossibile est intrare continuationem possessionis, utpote quae consistit in illa custodia rerum corporarum penes Papam, & in qua ideo radicatur traditio illa possessionis de persona in personam. Lott. n. 32.

7. Denique notandum, subrogationem hanc gratiosam, de qua hic, longè diversam ab ea, quam rigorosam vocat, seu mandatum de subrogando, uti hæc diversitas deprehenditur ex forma literarum; dum enim Papa prænaratâ simpliciter provisione conversâ oratione ad ipsum provifum dicit: *Teq; ad possessionem, in qua dictus N. decessit, subrogamus*: reputatur gratiosa, nec hujusmodi literæ alteri dirigantur. Si vero, directis literis qualitercunque ad partem expeditis, certo executori mandat subrogare, dicitur subrogatio rigorosa, quæ non tantum eget certificatione narratorum, in ipsis literis, sed discussione juris defuncti, ne quando videatur Papa re minus per ipsum bene compertâ, voluisse patere huic provifio vitiosum ingressum. Lott. n. 33. & 34. vide eundem de hac materia fusè numeris seq.

Questio 814. An & qualiter possessio hæc, quæ continuatur, seu continuanda foret, per occupationem naturalis possessionis impediatur?

Respondeo: ad hoc intelligendum, duos distinguendos esse casus: Prior, quando possessio defuncti in ejus vita simpliciter tantum fuit turbata citra factum occupationis naturalis per innovationem aliquam, unde potius suspicatus fuerit turbati, quam verè dicatur turbatus. Et in hoc casu nihil est, quin subrogatus possit intentare possessorem retinendam. Lott. l. 3. q. 13. n. 46. Alter casus est, quando turbatio non fuit simpliciter illata per novitatem aliquam, sed positive per occupationem possessionis naturalis, & in hoc casu impossibile est reddi hujusmodi possessorem; quia transitus ille possessionis de persona in personam de facto fuit impeditus per talem occupationem continuatam, etiam post mortem decessoris; atque ita etiam tempore subrogationis. Lott. cit. n. 46. Ac proinde hoc casu, si illa occupatio sit hujusmodi, ut nihilominus fuisset dandum decessori mandatum de eo manutenendo, non impedit effectum subrogationis gratiosæ ad effectum immisionis. Lott. n. 47. ex Gregor. decis. 407. n. 13. & seq. Neque tamen etiam ex eo, quod in hoc casu subrogato denegetur manentio, excluditur effe-

ctus subrogationis in ejus radice, quod minus possessio videatur continuata usque à Principio; quia cum illa occupatio naturalis non operetur, quo minus subrogatus habeat possessionem civilem, cui naturalis est perpetuò accessoria, juxta l. si id, quod. ff. de acquirend. possess. ubicunque isthæc apprehenditur, retrahitur actus, neque dicitur de novo quæri, sed continuari, quæ prius fuerat possessio. Lott. n. 48. citans Abb. in c. cum venissent. de restitu. spol. Porro quod ad possessorem redintegrandæ seu recuperandæ, illud, sive actionem de spolio non competere subrogato ex persona decessoris, dū is prius spoliatus fuisset, certissimum ait Lott. n. 49. nisi ut subdit n. 50. Papa aliter decerneret, aut videri posset decrevisse; quia nimirum spoliatio fuisset in supplicatione expressa, multoque minus posse ei competere remedium istud, seu actionem spolia ex propria persona, dum nimirum post obitum decessoris, vel etiam concessam subrogationem, se quis intrusisset in possessionem, seu possessionem naturalis occupetur, antequam subrogatus eam apprehendisset, ait Lott. n. 51. atque ita actionem hanc ferè totam se convertere ad possessorem adipiscendam ex remedio, seu juxta l. ultimam. c. de edicto D. Adriani tollendo. Lott. n. 5. Quod si autem contradictor nullus extiterit, qui possessionem occupet, cum literæ ipsimet dirigantur subrogato, poterit is propria auctoritate apprehendere possessionem. Lott. n. 53. etiam lite pendente absque metu attentatorum. Lott. n. 54. citans Lancell. de attent. in præfat. n. 340. &c. Aded etiam, ut nulla inhibicio antecedens subrogationem attendatur. Lott. n. 55. Quamvis, si post subrogationem subrogatus fuisset inhibitus, non posset per eum apprehendi possessio sine vitio attentati. Lott. n. 55. citans Lancell. ubi ante n. 373. Quinimo si quis primò fuisset intrusus manifestè attentando, & postmodum obtinisset gratiosè subrogari, censerit illud vitium purgatum, non tam ex simplici mutatione causæ, quam ex occultata vi prioris possessionis nulliter adeptæ, tradit Lott. n. 56. citans Rotam decis. 472. l. 3. p. 3. divers.

Questio 815. Dum in literis Apostolicis decernitur provifio possessio, est autem contradictor, ita ut necesse sit promoveri actionem hanc de possessore adipiscenda, quid faciendum subrogato?

Respondeo nihil aliud ex ejus parte præstandum est ad effectum, ut sibi decernatur immisio, quam ut exhibitis illis literis ad partem expeditis seu directis ipsi subrogato (impossibile enim est, ut iudex decernat immisionem, & pronuntiet super interdito adipiscendæ, nisi prius et exhibeantur literæ Apostolicæ, in quibus legitur ipsum Papæ mandatum, & sic magni prætoris edictum, quo expressè decernitur ipsi provifio possessio. Lott. l. 3. q. 2. n. 31. Is citato adversario justificet clericatum proprium, obitum defuncti in possessione beneficii, reservationem seu affectionem. Lott. cit. q. 13. n. 57. dicens, quod hæc tria probasse sufficiat in hoc casu, Rotam semper habuisse pro indubitato. De ceterò dictis literis exhibitis, iudex nihil pronuntiare debet super titulo, neque discussio ea super titulo fit ad hunc effectum, ut super eo pronuntietur. Lott. cit. q. 2. n. 32. vide eundem de his pluribus. cit. q. 13. n. 58.

Quaestio 816. An, & qualiter possessio in beneficialibus exigat titulum, & ad hunc ostendendum compelli possit possessor, & quid compulsus responderet, aut iustificare teneatur?

Respondeo ad primum: licet beneficium Ecclesiasticum sine canonico titulo nequeat teneri, ut dicitur *c. 1. de reg. juris in. 6.* bene tamen potest possessio beneficii transire in aliquem sine titulo. Lott. *l. 3. q. 24. n. 4. & 5.* citans Abb. *in c. in literis. n. 20. de restitut. spoliat.* aliud enim est possidere, aliud obtinere beneficium; possidere enim importat tenere illud, saltem de facto, sive cum, sive abique titulo; unde in eo casu sufficit verificare possessionem de facto; obtinere beneficium importat in eo jus habere, quia tunc dicitur quis beneficium habere, quando quis habet jus in beneficio, non autem quando quis est merus detentor; & sic in habere beneficium canonica institutio seu titulus consideratur; non autem possessio de facto, & non sunt in consideratione beneficia, quae quis de facto tantum obtinet, ut dicitur. Corrad. *pr. benef. l. 5. c. 1. n. 41.* Hinc jam dum possessio titulum non requirit, sit, ut dato initio valido curia acquisitionem, possessio seipsam tueatur. Quia licet in acquirenda, ubi adest contradictor, cognoscatur de titulo, & requiratur in causa adipiscenda possessionis, ut tentans talem possessionem adipisci probet justum titulum, ut Paris. *l. 10. q. 4. n. 29.* citans Ferrer. *conf. 73. n. 4. l. 1.* ne detur vitiosus ingressus; in ea tamen manutenda nullo modo est titulus aliquis necessarius. Lott. *cit. q. 24. n. 6.*

2. Veruntamen haec de possessione, quae, seu pro ut plurimum facti habet, de qua loquitur Abbatem in *cit. c. in literis*, ait Lott. *n. 27.* Quaeque mera incumbentia rei de facto, etiam si iuxta, in beneficialibus de nihilo infervit, ut Lott. *n. 24.* citans *gl. in c. ex transmissa. de restitut. spoliat. v. & ab eo cognita.* De cetero possessio, dum stat in potentiori significato, hoc est, pro jure, quo quis rem tenet, ut Lott. *n. 23.* ex Bald. *l. Si ex proprietate. c. Si à non competente jud. & citans seipsum l. 3. q. 8. ex n. 26.* Quaeque dicitur habere non plurimum facti, sed plurimum juris, efformatur ex titulo. Lott. *n. 26. & 27.* ex Abb. *in c. post electionem. n. 14. de concess. preb. lege speciali ad ejus acquisitionem titulum exigente; sine quo proinde acquisita non censetur.* Lott. *n. 25.* citans Abb. *in c. pastoralis. n. 27. de causa possess. & propriet. Oldr. conf. 1. n. 4.* cumque ex eadem lege exigente ad acquirendam hanc possessionem titulum, utique jam etiam semoto eo titulo reddatur quis incapax ex natura rei ad possidendum beneficium, removeri eam distinctionem de capacitate & incapacitate possidendi, ait Lott. *n. 28.* citans Oldr. *ubi ante. sic*, seu in hoc sensu, quod in beneficialibus possessio supponat titulum, docet Laym. *ad c. nihil. de elect. n. 11.* vide de hoc plura dicenda *§. sequenti*, ubi de annali & triennali possessione, num ea generet, vel supponat titulum.

3. Respondeo ad secundum primum: possessor non est cogendus ad iustificandum titulum suae possessionis pro instruenda intentione adversarii sui, sive compelli nequit ad exhibendum titulum; ac ita probandam possessionem suam per impetrandem vel per alium, qui praetendat jus in beneficio, Lott. *l. 2. q. 46. n. 26. & 36.* Paris. *de resign. l. 11. q.*

14. n. 34. dicens esse communem teste Mascard. Dum enim sola probabilitas tituli supponitur, non potest impetrans dicere, titulum in possessore deficere. Lott. *ibid. n. 28.* & qui agit ad beneficium, debet docere de jure suo, & non impetere jus possessoris, cui sufficit vincere per non jus alterius; Lott. *n. 27.* Idem tradit Gonz. *gl. 4. n. 172.* ubi, quod, dum possessor beneficii convenitur ut reus, & molestatur, non tantum non tenetur probare idoneitatem suam extrinsecam, nec intrinsecam, sed nec narrativam suae gratiae Apostolicae verificatae; eod quod commodum possessionis hunc effectum producat; citatque pro hoc Mascard. *de prob. concl. 1200.* Mohed. *Put. &c.* Porro observandum hic, quod ait Lott. *l. c. n. 31.* & passim tradunt AA. Beltramin. *ad Gregor. decis. 353. n. 19.* *Put. decis. 239. n. 2. l. 3.* Callador &c. fatius esse, nullum proferre titulum, quam proferre imperfectum; quia dum provivus ipsemet adeo esset inops mentis, ut talem titulum ultroneè, seu non coactus proferret, licet hac productio juvari posset ex possibilitate multipliciter titulum (de quo vide dicenda *§. seq. ad quest.* qualiter possessio inferat seu praesumat titulum) elideretur tamen inde praesumptio melioris tituli, ex fortiore praesumptione contraria, quod meliorem non habeat. Lott. *l. 6. n. 30. & 31.* citans Aegid. *conf. 10. n. 21.* Aymon. *conf. 134. n. 44.* *Put. decis. 239. n. 2. & 3. l. 3. &c.* Quanam autem concurrere debeant, ut dicta ultronea productio tituli istum effectum elisionis habeat, vide apud Lott. *cit. q. 46. n. 33.*

4. Respondeo ad secundum secundum; tenetur nihilominus possessor ostendere titulum, & cum probare, dum Superior ex officio inquirat. Paris. *l. 11. q. 14. n. 35.* citatis quamplurimis, ac praetertim possidens beneficium curatum, ut ait *l. 10. q. 4. n. 33.* Lott. *l. 2. q. 46. n. 35.* dicens, beneficium, cuius recens est possessio, compelli posse per Ordinarium ad exhibendum titulum, & hac ratione probandam possessionem suam, citans pro hoc Abb. *in c. cum nostris. n. 24. de concess. preb. Felin. in c. licet Heli &c.* Extenditque hoc ipsum Lott. *n. 38.* ad patronos, ut ad eorum instantiam cogatur provivus ostendere titulum, & illum iustificare. citat pro hoc Abb. *in c. licet Heli. de Simon. n. 24.* & Joan. de Anania. *n. 29.* *Prob. ad Menoch. n. 22. de off. Ordinarii. in 6.* Quinimo ad quolibet Parochianorum respectu Ecclesiae suae Parochialis, ita ut ad instantiam cujuslibet Parochiani Rector Parochialis cogi possit ad docendum de titulo suo. Lott. *n. 39.* dicens, consentire in hoc DD. immediate ante à se citatos. Hinc etiam poterit Episcopus vel alius Superior, ad quem pertinet jus instituendi, cogere beneficium ad ostendendum titulum; ne aperiatur via occupandi beneficium contra auctoritatem vel consensum illorum, ad quorum collationem pertinet. Urgeturque ad hoc talis Superior ex causa duplici, prior concernit periculum animarum; tum ipsius possessoris seu detentoris, qui ex supposito, quod sine canonico titulo beneficium teneat, dicitur fur & raptor; juxta *c. 54. de elect. tum Parochianorum*, si beneficium est curatum, Altera periculum ipsius Ecclesiae sui beneficii ex diuturna vacatione illius, utpote quae non consumitur, nisi ex titulo valido. Lott. *l. 3. q. 24. n. 11. & 14.* Poteritque Superior ad id compellere non solum per editum generale contra omnes beneficiatos promulgari consuetum; ut Lott. *n. 15.* ex Abb. *in c. licet Heli. de Simon. n. 22.*

n. 22. per quosvis Episcopos in limine ingressus ad suas Ecclesias; sed & contra unum aliquem in particulari, de cuius tituli defectu p[ro]p[ri]e Episcopus probabiliter suspicatur, Lott. n. 16. Sive prætendatur defectus, quòd talis nunquam habuerit titulum; sive titulus, quem semel habuit, fuit redactus ad non titulum, ut in casu depositionis, cuius hæc est præcipua vis, ut incumbens post illam possessioni dicatur intrusus. Lott. n. 17. citans Innoc. in c. qualiter & quando de accusat. n. 10. Felin. ibid. n. 3. Abb. in c. eum, qui de preb. in 6. Gigas in Epitom. de intruso, nu. 5. &c. vel in casu cuiuscunque alterius sententiæ privationis vel cessationis tituli, quæ in iudicatum transferit. Lott. n. 18. citans Felin. in c. in nostra de rescript. nu. 13. Ferret conf. 12. n. 11. & n. 19. Subdens juxta Lap. & Abb. in cit. c. eum, qui, in hoc casu, quo per sententiam titulus redactus est ad non titulum, inexcusabilem prorsus esse intrusionem, ex quovis prætextu ignorantia, aut conniventia, seu tolerantia. Neque his obstant dicta in responsione prima; quia qui possessioni rei, quæ sine titulo nequit obtineri, incumbit, non tam dicitur possessor, quàm occupator: & propterea actus Superioris hoc casu intenditur contra talem, non tanquam possessorem, sed contra occupatorem de facto, Lott. n. 22. Limitat nihilominus responsionem Paris. l. 11. q. 1. n. 38. quòd Episcopus aliùve Superior non possit possessorem cogere ad ostendendum, & publicandum titulum, neque etiam de eo cognoscere, ubi Superior constituit se adversarium illius. citat pro hoc Gl. communiter receptam in c. conquerente, de rescript. spoliat. & ibid. Abb. Franc. &c. Felin. in c. licet Heli. num. 9. &c. Eandem limitationem adhibet Lott. l. 2. q. 46. n. 42. Ubi quòd, si Ordinarius aut patronus faciat se partem, non potest cogi beneficiatus, etiam prætextu simplicis inquisitionis, ut titulum suum exhibeat. Tum autem Ordinarius constituit se partem, si injustè procedat; vel etiam justè, sed judicialiter coram Superiore, Lott. ibid. n. 43. & Jo. de Anan, in c. licet Heli. n. 33.

5. Et de injustitia satis liqueret, eo ipso quòd possessio non esset recens, veluti si fuisset saltem per triennium in ea quis toleratus; etsi enim secus sit in profanis, in beneficalibus tamen id valet propter præsumptionem, quæ est pro Episcopo, qui, cum tenetur quolibet anno visitare Ecclesias suæ diocesis, & inquirere de titulis beneficiorum, præsumitur, eum non permisurum possidere, nisi habuisset canonicum titulum, etiamsi appareat de titulo invalido; quia adhuc præsumitur supervenisse dispensatio, Lott. n. 44. sed neque productio tituli, ad quam per Ordinarium inquirentem, aut ad instantiam patroni aut parochiani compulsus fuit beneficiatus, ex hoc capite suffragari potest impetranti. Lott. cit. q. 46. n. 40. quia hæc ficta possessio resultat ex tali productione, non nocet in diverso iudicio; dum ea indago potius pertinet ad extrajudicalem inquisitionem ex officio, quàm ad iudicium aliquod formale. Lott. n. 42.

6. Respondeo ad tertium primò: dum itaque lex possessionem illam dictâ ratione qualificar in radice illius, exigendo nimirum titulum pro ea astruenda, non sufficit ostendi incumbentiam de facto. Lott. l. 3. q. 24. n. 23.

7. Secundò: dum autem Superior interrogat de titulo, non satisfacit ei ex taciturnitate, quia hæc potius habet vim negationis alicujus tituli vel ex simplici allegatione possessionis, aut ex identica

responsione: *posideo, quia possideo*. Lott. num. 29. sed preferendus est titulus ipse, qui præcedentem vacationem consumere potuerit. Lott. n. 30. Dum autem præcedens vacatio non poterit consumi per titulum alium, quàm Apostolicum, seu obtentum à Papa, eò quòd v. g. beneficium sit reservatum, vel is, qui possessioni incumbit, esset simoniacus, veluti si consensisset pensioni, nisi à Papa obtinuisset titulum, in hoc casu, exhibendæ sunt literæ Apostolicæ; nec facile admitteretur excusatio amissionis earum, propter facilem aditum ad regestâ Apostolicâ. Lott. num. 31. si verò titulus consumens vacationem haberi potuerit ab inferiore à Papa, sufficet pro titulo justificare consensum istius inferioris; sive sit alius ab inquirente in titulum, sive ipse inquirens, aut ejus prædecessor; cum in inferioribus collatoribus non exigantur literæ, ut Bellam. in c. illud. n. 22. de præsumpt. adeò, ut ab illis occultè potuerit conferri beneficium. Lott. n. 32. & 33. De ceterò in causa possessionis recuperandæ, spoliatum teneri probare titulum suæ possessionis, esse communem, ait Paris. l. 10. q. 4. n. 30. citans Card. Paris. conf. 12. n. 2. vol. 4. & plures alios.

Questio 817. Cujus sit mittere in corporalem beneficiorum possessionem collatarios, seu institutos?

Respondeo; id olim spectasse ad Archidiaconos. c. cum ad hac. de off. Archid. Barbof. juris Eccl. l. 1. c. 24. n. 32. Covar. l. 3. var. c. 16. num. 7. ubi etiam, quòd quamvis in c. licet Episcopus. de preb. in 6. Responsum sit, ad Episcopum pertinere mittere in possessionem beneficiorum, illud tamen intelligendum, non de ipsâ missione in possessionem corporalem, sed de sententia aut decreto, quo Episcopus pronunciat institutum in possessionem mittendum esse. Hodiedum tamen ex consuetudine, vel etiam, ut aliqui volunt, de jure, nimirum citati c. licet Episcopus. id est Episcoporum, Vicariorum, & aliorum Ordinariorum. Paris. de resign. l. 10. q. 6. n. 33. citans Covar. ubi ante.

Questio 818. Intra quod tempus debeat capi possessio.

Responderet Tond. loco paulò post citando num. 17. in fine, juxta juris communis dispositionem nullum capiendæ possessionis tempus statutum esse. citat pro hoc Boët. decis. 312. num. 1. Paris. etiam loquens in specie de resignatario. quòd etsi quidam teneant, resignatario non præscribi tempus ad possessionem capiendam; hodiedum tamen sit verius, quòd resignatarius debeat capere possessionem beneficii resignati, & publicare intra tempus statutum per constitutionem Pii V. & Greg. XIII. de publicandis; statuit autem Gregor. XIII. in sua constitutione de beneficiis in manibus Ordinariorum & collatorum, etiam Cardinalium, etiam indultum & facultatem ad hoc ab Apostolicâ Sede habentium, ac Legatorum, etiam de latere, & Legatorum specialium ejusdem Sedis extra Romanam Curiam resignatis, ut, qui sic provisus fuerit de iis intra tres menses à die sibi factæ provisionis illam publicet, & possessionem beneficii capiat (in quo discordat hæc Constitutio à reg. Cancell. & Constitut. Pii V. quibus concedebatur ad hoc tantum unus mensis. Paris. paulò post citand. n. 8.) alioquin iis elapsis nulla sit ejus provisio, & bene-

ficiam vacare censeatur eo ipso &c. & sic unum sine alio, hoc est, nec publicatio sine possessione capta, intra dictum tempus, nec capta possessio sine publicatione sufficit; Parisi, l. 11. q. 2. n. 4. *Juncto num. 11.* qui etiam *num. 12.* subdit idem procedere in permutatione facta extra Curiam. Porro illi tres menses incipiunt currere, non à die resignationis admittæ, sed à die factæ collationis, Parisi *loc. cit. n. 9.* contra Roffiniac. *de benef. c. 7. n. 7.* De resignatis verò in Curia existentibus citra montes faciendam esse publicationem intra 6. menses, de existentibus verò ultra montes, v. g. in Germania, intra 9. menses vi istius constitutionis Gregor. ait Parisi, *n. 5.* An autem intra idem tempus capi debeat possessio, non dicitur; argui tamen videtur, quòd sic, eo eo, quòd dixerat de resignatis in manibus Ordinariorum. Tradit etiam Tond. *in qq. benef. p. 1. c. 13. n. 9.* in Gallia observari, quòd possessio beneficii resignati, etiam post 6. menses, modò intra triennium, & ante mortem resignantis, & modò nulla fraudis conjectura, vel præsumptio colligi possit, & hinc consultiùs esse, saltem aliquo tempore ante mortem resignantis captam esse possessionem, & hodie ex edicto Ludovici XIII. capiendam esse per duos dies integros ante mortem resignantis, & nisi intra triennium capta fuerit possessio beneficii resignati, beneficium tanquam dimissum, & pro derelicto haberi, nec amplius spectare ad provifum, qui omni suo jure circa illud, tam quòd ad possessorium, quàm petitorium per hanc suam negligentiam excidit, juxta textum & Gl. *in c. 1. de pacif. possess.* Idem apud Tond. tradunt Peleus l. 1. *actio. forens. c. 29.* & ait 40. Boerius *decif. 312. n. 1. & 24.* in genere loquentes de quocunque provifo, etiam per obitum, uti id probatur *ex cit. c. 1. de pacif. possess.*

Quæstio 819. Qualiter probanda sit possessio ejusq. titulus, præcipue, ut spoliatus restituatur?

1. Respondeo primò: probatur possessio per factam traditionem clavium vel bireti. Parisi, l. 10. q. 6. n. 49. citans Covar. l. 3. var. *resol. c. 16. nu. 11.* Menoch. *de retinend. possess. remed. 3. num. 569.* Mascard. *de prob. conclus. 1184.* & plures alios. Item per incisionem lignorum; arboris enim incisio non solet spectare nisi ad dominum. Parisi, *in. 50. & 51.* Et regulariter per ea omnia, quæ ad solum dominum beneficii spectant, Parisi, *num. 52.* citans Card. Parisi, *conf. 99. n. 2.* Mascard. *ubi ante. concl. 1178.*

2. Respondeo secundò: spoliatus beneficio debet imprimis probare se possedisse, dum spoliaretur. Parisi, l. 13. q. 5. n. 86. citans Innoc. *in c. sepe. de restit. spol. num. 2.* Lap. *alleg. 51. nu. 6.* Anchar. *conf. 42. num. 2. & c.* ac dicens esse communem & receptam DD. eò quòd spoliatus beneficio non dicatur nisi ille, qui illud semel possedit; cum privatio supponat habitum. Parisi, *ibid. n. 87. & seq.* adeòque spoliatum se eo dicere non potest is, qui beneficium possidere non potuit, v. g. laicus. Parisi, *num. 90. & à num. 123.* ubi id ulterius exemplificat in intruso; quia intrusio solet titulum & possessionem annullare. Parisi, *n. 126. & 127.* in eo, qui habeas beneficium curatum, intra annum non est promotus ad presbyterium, *n. 128.* Pro quo citat Cravet. *conf. 104. n. 3.* Rebuff. *de pacif. possess. n. 92.* In simoniaco, qui non venit instituendus; cum privetur ipso jure, & non habeat titulum, *num. 129.* In hæretico, qui non de-

bet restitui, *nu. 131.* cum nec is habeat titulum. In excommunicato, qui non restituitur, *num. 133.* In eo, qui non intelligit idioma loci, ubi habet beneficium curatum, *num. 134.* citans Menoch. *de recuper. possess. remed. 15. n. 441.* In minore, *num. 135.* ut omnes in *c. cum in cunctis. de elect.* In eo, qui habens beneficium curatum petit restitui ad aliud curatum, *num. 136.* juxta DD. omnes in *c. de multa. de prob.* Denique in casibus omnibus, in quibus constaret de notorio defectu proprietatis; in his enim restitutio non est concedenda spoliato beneficio. Parisi, *num. 137.* citans Cravet. *conf. 290. n. 8.* Natam *conf. 474. n. 37. l. 2.* Menoch. *remed. 15. de recuper. poss. n. 438.* Mascard. *de prob. conclus. 1326.* Item in omnibus casibus, in quibus objiceretur alicui, quòd ipso jure privaretur dominio & possessione; nam cum ipso jure sit privatus, non dicitur possidere alicui. Parisi, *num. 138.* citans Abb. *in c. item cum quis. n. 9. & 10. de restit. spol.* Menoch. *loc. cit. n. 330. & c.* Item in iis, qui spoliati sunt beneficiis post resignationem spontaneam, illorum beneficiorum. Parisi, *n. 41.* quod ipsum tamen variè limitat, & intelligendum ait *n. 152.* non nisi de spoliatis post talem resignationem, jam à Superiore acceptatam.

3. Respondeo tertio: quamvis in profanis sufficiat probatio possessionis, utpote in quibus etiam prædò est restituendus; in beneficalibus tamen non sufficit; sed requiritur exactior probatio; cum prohibeatur vitiosus ingressus. Parisi, *loc. cit. num. 95. & seq.* citans Innoc. *in c. constitutus. de filiis presbyterorum.* & Rotam *decif. 20. de restit. spol. in antiq.*

4. Respondeo quarto: licet possessio inferat præsumptum titulum. *c. si à Sede. de prob. in 6.* non tamen ex sola probatione possessionis in beneficio oriatur effectus restitutionis in spolio; cum ad beneficium restitui nequeat carens canonicà institutione, quæ proinde, ex stylo saltem, deducenda est, ex coloratione justì ingressus; Et sic in beneficalibus spoliatus debet possessionis suæ titulum justificare, Parisi, *num. 99.* citans Menoch. *15. remed. recuperand. possess. nu. 458.* Abb. *in c. in literis. num. 15. & 25.* Parisi, *conf. 12. n. 2. vol. 4.* Mascard. *de prob. conclus. 1322. n. 3.* & quamplurimos alios, qui passim dicunt, hanc sententiam communem & vultu receptissimam.

5. Respondeo quinto: non exigitur tamen exacta probatio tituli veri; sed sufficit forma quædam extrinseca sui facie valida, ut inquit Parisi, *n. 102* & sic possessionem pristinam ex aliquo colore justificare. citat pro hoc Menoch. *ubi ante. num. 469.* Imol. *in c. ex parte. de restit. spol.* Butrio *in c. in literis. Gemin. conf. 147. l. 2.* & plures alios. Probatur autem hic color ad effectum restitutionis, super spolio in beneficalibus primò, si fuerit deductum & probatum, spoliatum habuisse beneficium ab eo, qui auctoritatem habebat instituendi. Parisi, *n. 103.* citans Innoc. *in c. in literis. de restit. spol. & c.* Nec requiritur, ut spoliatus ostendar literas. Parisi, *n. 105.* citans Cassad. *decif. 8. n. 1. de restit. spol.* Caputaq. Sarn. & c. Quin & sufficiet, spoliatum probare, habuisse possessionem vel per traditionem clavium. Parisi, *n. 104.* Secundò probatur hic color ex confessione licet obiter facta per spoliantem. Parisi, *n. 107.* citans Butr. & Abb. *in c. literis. Felin. in c. olim. de rescript. n. 11.* Pontan. & c. Tertio probatione possessionis diuturnæ. Parisi, *num. 108.* citans Butr. & Abb. *ubi ante. Roman. conf. 465.* Bellam. *decif.*

decis. 455. &c. ex longa enim possessione beneficii oritur praesumptio canonici ingressus. Paris. n. 109. ex Roman. *conf. 117. Decio in rub. de fide instrum. n. 17.* sufficit autem possessio 10 annorum. Paris. n. 111. citans Felin. in c. illud. de praesumpt. n. 6. Anchar. *conf. 117. Paris. conf. 25. n. 26. vol. 1.* sic qui longo tempore reputatus est clericus, & existit in possessione beneficii, etiam curati, habet fundatam intentionem, licet non habeat literas Ordinum; quia praesumitur ordinatus. Paris. num. 112. juxta host. Abb. Butr. & alios communiter in *cir. c. illud. de praesumpt. ita ei, qui possedit beneficium per 30 Annos, licet non habeat literas, praesumitur facta collatio.* Paris. n. 113. & AA. communiter in c. illud. Et ideo reputatur calumniaosa petitio visitatoris petentis literas. Paris. n. 114. citans Gemin. in c. Si judex. s. ult. n. 4. de sent. excom. in 6. & dicens, sic respondisse S. Congreg. in Nolensi visitationis. Quare probatur hic coloratus titulus ex testimonio de auditu à spoliato, qui possidebat. Paris. n. 116. citans Rotam *decis. 8. de restit. spol. in novis.* Felin. in c. Albericus. & c. ex parte. rit. eod. Bellam. *decis. 455.* Quare in favorem resignatarii agentis super spolio ex narrativa suae resignationis, facta in literis expeditis continentibus reservationem certae pensionis ad favorem resignantis. Paris. n. 117. citans Pontan. Cresc. Sarnen. &c. Sexto ex institutione, etiam non confitito de pravia presentatione. Paris. n. 119. citans Rebuff. de pacif. possess. n. 32. Item ex confirmatione electionis. item per expectativam. Paris. n. 120. & 121.

Questio 320. An, dum agitur de solo possessorio in beneficalibus, quarendum sit quod de iustitia vel iniustitia negotii principalis?

Respondeo negativè, saltem quantum est de iure stricto; sed attenditur nudum factum possessionis, remittendo reliqua ad petitorium, ut in specie habetur in Beneventana Parochialis. *decis. 352. p. 10. recent.* ad hoc tamen utiliter sepe deducuntur concernentia bonum jus; eò quòd hoc valde prodesse solet, vel ad effectum facilitandi resolutionem in possessorio. Card. Luca. de Paroch. d. 9. n. 3. item d. 31. n. 3.

Questio 321. Qualiter amittatur possessio beneficii?

Respondeo primò; per renunciationem non spontaneam non amitti possessionem secundum aliquos, ait Paris. l. 1. q. 10. n. 42. citans pro hoc Card. Paris. *conf. 143. n. 19. vol. 4. &c.*

2. Respondeo secundò; per resignationem simplicem, hoc est non conditionatam, seu factam non nisi sub certa conditione, puta, ut beneficium conferatur certae personae à se designatae, vel alia (aliud enim est resignare beneficium, aliud cedere illud alteri) hac enim resignatio statim abdicat jus, siue fuerit facta coram Papa, siue coram Ordinario, & resignans manet sine titulo etiam colorato (in beneficalibus autem non potest stare possessio sine titulo, & ideo amisso titulo amittitur etiam simul possessio. Paris. paulo post primo loco citand. n. 17. & 20.) & beneficium videtur haberi pro derelicto, & illud ut vacans potest libere conferri alteri. Paris. l. 1. q. 5. n. 15. citans quamplurimos alios. & l. 1. q. 3. n. 5. citans Abb. Butr. Innoc. in c. sollicitè. & c. accepta. de restit. spol. &c. ac P. Leuren. Fori Benef. Tom. 1.

dicens n. 7. esse communem opinionem, quòd in hoc casu amittatur etiam civilis & naturalis; quae tamen intelligenda post resignationem talem à Superiore acceptatam. Paris. l. 1. q. 5. n. 24. citans Innoc. & Abb. in c. quod in dubio. de renunc. Butr. in c. quidam. n. 9. rit. eod. Navar. in c. accepta. oppositio. ne. 7. n. 26. de restit. spol. Menoch. de arbit. casu 20. n. 47. &c. & ideo, non admittitur renunciatione, spoliatus illa restituitur. Paris. *ibid.* ex Menoch. de adipisc. poss. remed. 1. n. 303. quod verò tradit Paris. *cit. q. 5. n. 28. & 29.* citans pro hoc Butr. in c. sollicitè. de restit. spol. Calder. *conf. 4. de renunc. Sarn. ad reg. de Annal. q. 56. & 57.* Mandos. de signat. gratia rit. fructuum reservationes. Rebuff. *conf. 4. n. 4.* Achill. de Grassis. *decis. 10. de restit. spol.* & plurimos alios, nimirum, quòd etiam resignans perdat cum dominio possessionem juris; non videtur tamen cessisse detentionem, adeò que post admittam renunciationem possit incumbere possessioni realiter & de facto, & incumbendo animo continuandi retineat naturalem, & hac detentio sit tantum momenti, ut si spoliatur eam detentione, sit restituendus; & sufficiat ea, ut quis juvetur regulà de Annali. id inquit, procedit de resignatione facta, non simpliciter, sed in favorem; sic enim expresse ait *cit. q. 5. n. 36.* in simplici renunciatione post ejus admissionem statim amittitur omnis possessio civilis & naturalis (& *cit. l. 1. q. 7.* talis non potest amplius incumbere possessioni) & res videtur habita pro derelicta. citans Achill. de Grassis. *ubi ante.* & dicens esse communem DD. si verè, ut ait n. 39. resignatio facta fuit in favorem alicujus, resignans dicitur etiam possidere, & titulum coloratum habere, donec resignatario beneficium acquiratur: Quin & in genere in resignationibus conditionalibus nequidem jus ipsum seu dominium abdicatur, nisi impleta conditione. Paris. l. 1. q. 3. n. 8. citatis quamplurimis, & fufius l. 1. q. 14. fere per totum. Quòd si tamen resignans in favorem sit absens à loco beneficii, amittere illum post acceptatam illam resignationem, etiam dictam detentionem seu possessionem naturalem, ait idem Paris. l. 1. q. 5. n. 33. cum Puteo *decis. 158. l. 3.* Porrò qualiter, dum per resignationem nullam (intellige ex eo, quòd facta in manibus non habentis potestatem illam recipiendi) amittatur jus & possessio civilis & naturalis, ut Paris. l. 1. q. 5. n. 41. ex Cresc. *decis. 64. l. 1.* censetur etiam hoc ipso procurator constitutus ad lites & negotia ratione illius beneficii revocatus, vide apud eundem Paris. l. 1. q. 5. n. 42. ubi id affirmat, probat & limitat.

3. Tertio per resignationem factam in manibus non Superioris, seu non habentis auctoritatem illam seu potestatem recipiendi; hac enim resignatio praedicit resignanti quòdam possessionem, & is eam amittit, retinendo tamen proprietatem quae debet declarari privatus. Paris. l. 7. q. 1. n. 33. citans Innoc. in c. ventens. de renunc. v. fatemur Abb. in c. quod in dubiis. rit. eod. n. 7. Rosliniac. de benef. c. 14. n. 36. Menoch. de arbit. casu 201. n. 47. Navar. in c. accepta. de renunc. n. 25. & 34. Ratio hujus est, quòd possessio non habeat quid spiritualitatis seu vinculi indissolubilis, adeò que potest amitti sine Superiore; secus est in proprietate. Paris. *cit. n. 38.* Et hoc est, quòd dicitur, quòd facilius amittatur possessio quam proprietate, juxta h. Siquis vi. s. differentiã. de acquir. poss. ubi Bartol. quòd, qui non potest renuntiare jurisdictioni seu juri suo quòdam proprietatem absque Superiore, potest tamen possessionem.

feffioni renunciare; quoniam cessat ratio præjudicil. Et, ut idem Bartol. in l. §. 2. Si vir uxori, ff. de acquir. poss. quem sequuntur communiter omnes: quodd ex inutili contractu perdatur possessio. Paris. n. 39. & 41. Et hoc est, quod etiam communiter tradunt Auctores, titulum beneficii non amitti absque Superioris consensu. ut Abb. in c. ad aures, n. 7. de eo, quod metus causa. Felin. in c. in nostris, de rescript. corollar. 34. Paris. n. 40. Atque ita concludendum, non privari ex hoc proprietate ipso jure, sed requiri sententiam declaratoriam privationis ob delictum commissum, renunciando in manibus non Superioris. Paris. n. 42. citans cap. quod in dubiis, & ibi Hostiens. Innoc. & alii communiter. Quin &, si renuncians coram non Superiore non fuerit privatus à suo Superiore, & alter interea impetravit illud beneficium, hic sit intrusus, & prior possit agere, & beneficium illud repetere ab hoc intruso. Paris. n. 43. juxta decis. Rotæ. Hinc etiam in impetratione talis beneficii necesse est facere mentionem de taliter facta illius renunciatione, nimirum coram non Superiore. Paris. n. 44. citans Felin. in c. in nostris, n. 31. de rescript. Menoch. de arbit. casu 201. n. 47. Paris. conf. 74. n. 5. vol. 4. Porro, quod in dicto casu amittatur possessio, & retineatur dominium, idem procedere, dum resignatio facta in manibus laici, ait Paris. n. 45. contra Butr. in c. 2. n. 6. de renunc. in 6. Bald. in c. quod in dubiis, n. 4. Beroium, in idem c. censentes contrarium; sed quod, dum dicitur in illo c. talem beneficium esse spoliandum, & sic possessione, ista verba inferant etiam ad possessionem, ita ut eam spoliandi, non spoliati sint; cuius tamen contrarium ibidem ostendit & firmat Paris.

4. Limitatur nihilominus etiam à Paris. dicta doctrina, ita ut sustineatur talis renunciatio facta in manibus non Superiorum. Primum, ubi ea dein ratificata fuerit à legitimo Superiore, ad quem spectabat receptio resignationis, & dum illa eam ratam non habuit, recuperari quodammodo possessionem ipsam, ut Paris. n. 49. ex mente tamen potius aliorum quam suâ, dum ipse n. 51. subdit, veram esse conclusionem, ut taliter renunciantes absque superiore, non possint absque superioris consensu redire ad resignata taliter beneficia, intellige, taliter possidenda (quidquid sit de eo, num requiratur nova collatio, in quo puncto remittit ad Jo-Andr. in c. Si te præbendam, de renunc. n. 30.) citatque pro hoc Navar. in c. accepta, oppositioe 7. n. 25. 28. 31. Plures alios casus, in quibus subsistat talis resignatio, & consequenter amittatur quoque ipsum dominium beneficii, vide apud eundem pluribus n. seq. Vide de his pluribus Lott. n. 3. q. 14. ferè per tot. ubi qualiter per resignationem vacet beneficium. Ex quo illud obiter hic notandum, quod in amittenda possessione solus actus seu affectio ejus, qui possidet sufficiat; idque tam in beneficialibus, quam aliis. Lott. ibid. n. 31. & 15. trahaturque id ipsum ad animum concussum metu; eod quod voluntas coacta maneat voluntas. Lott. ibid. n. 14. & 16.

5. De cetero qualiter amittatur possessio alio modo quam per renunciationem liberam, nimirum per privationem, seu cessionem non voluntariam, commodius dicitur alibi, ubi de amissione beneficiorum, illud breviter circa hoc in genere hic observandum, quod privatus ipso jure beneficio, quamvis amittat hoc ipso proprietatem seu dominium beneficii, non tamen amittat simul

hoc ipso seu jure possessionem beneficii. Paris. l. 11. q. 10. n. 11. ex Bald. in addit. ad Speculat. tit. de legato. §. nunc aliquis, q. 46. item conf. 356. l. 4.

PARAGRAPHVS II.

De virtute & beneficio possessionis in beneficialibus &c.

Questio 822. An, & quando possessio habeat vim collationis?

Respondeo possessio tradita ab iis, qui habent potestatem conferendi, habet vim collationis, seu continet in se tacitam & virtuales collationem. Corr. in pr. benef. l. 4. c. 7. n. 14. Gonz. ad reg. 8. gl. 14. n. 45. citans Covar. l. 3. var. c. 16. n. 10. Rotam decis. 16. de præb. in novis. Lott. l. 2. q. 21. n. 35. & q. 1. n. 24. ubi etiam quod quicumque is sit, qui habet potestatem conferendi per investituram seu traditionem possessionis, simul censetur conferre, instituere, aut confirmare, citans pro hoc Abb. in c. auctoritate, de investit. n. 9. Neque enim necesse est facere duos actus distinctos, cum illa traditio possessionis implicet actum præcedentem necessarium. Lott. ibid. n. 25. citans pro hac Roman. conf. 337. n. 3. Felin. in c. cum aliquibus, de re judic. Sic actus traditionis, possessionis gestus ab ipso Episcopo (intellige dum penes illum aliàs est privative jus conferendi) Card. Luca, de benef. d. 30. n. 19. Sic dum Capitulum tradit possessionem alicui nulliter proviso, si apud Capitulum verè est jus conferendi, talis traditio habet vim collationis. Lott. l. 2. q. 24. n. 57. ubi etiam, quod tunc non veniat consideranda aliqua ratificatio præcedentis actus nulliter gesti, sed factum merè collationis, & usus potestatis conferendi implicitus in ipsa tolerantia, citat pro hac Achill. decis. 267. n. 5. & 6.

Questio 823. An, & qualiter possessio inferat titulum?

Respondeo: eod ipso, quod constat de possessione beneficii, præsumitur titulum; cum sine illo possideri non possit, &c. si à sede, de præb. in 6. Paris. de resign. l. 13. q. 5. n. 98. (ubi tamen tradit juxta communem in beneficialibus solus possessionis probationem non sufficere ad effectum restitutionis in spolio; cum quis ad beneficium restitui nequeat sine canonica institutione.) Gonz. ad reg. 8. §. 3. proem. à n. 55. citans Rebuff. de pacif. possess. n. 297. Maic. de prob. conclus. 1200. & alios quamplurimos. Possessio enim præsumitur habita ex titulo præambulo l. 2. c. de acquir. possess. Lott. l. 2. q. 46. n. 2. citans Surdum. conf. 52. n. 10. Curtium Jun. conf. 168. n. 33. & præsumptio hæc ita stat pro possessore, & possessione, ut si ei accedat vel sola potentia boni tituli, præsumatur ex eo acquisita; usque adeo etiam, & illa præsumptio dicitur probatio probata juxta Cassad. decis. 4. n. 5. de usua poss. & prop. Lott. l. c. n. 29. Et possessor præsumitur seu censetur Dominus, Paris. l. 11. q. 1. 25. & l. 10. q. 8. n. 49. citans Menoch. de præsumpt. l. 1. q. 48. n. 6. Felin. in c. cum Ordinem, de rescript. n. 20. & c. Gonz. gl. 45. §. 2. n. 15. ubi quod quando dominium incidenter allegatur, possessor præsumitur Dominus, & pro